

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petisors 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Az agrár-háború Magyarországon.

V.

A tőzsde.

I.

Mindenütt a művelt világ államaiban, ahol csak az agrár-követelések fölszínre kerültek: a földdel való harcot tulajdonképpen a tőzsde vette föl.

És valójában ez a kettő egymásnak halálos ellensége.

Mert a pénz — e fiktív csere eszköz lényegének ismeretéből következik, hogy a mozgó tőke midőn magának produkciót, hasznot erőszakol ki: teszi ezt a valódi produkció-képes erőknek, a természeti és emberi képességeknél rovására, azoknak megkárosításával.

Tehát az agrár-politika, midőn azt követeli, hogy mindaz a produkció, mindaz a termelés, melyet a természeti erők és emberi tehetségek a kötött tőke segítségével létrehoznak, osztatlanul ezeket illesse: egyenes ellentétbe helyezi magát a mozgó tőke érdekeivel, mely ezt a parazita szerepét az idők végtelenségéig szeretné folytatni.

A harc mindenütt elkeseredett és egyenlőtlen, mert a tőkék már régen szövéltek érdekeik védelmére és szövélkezéseiket, melyet tőzsdének nevezünk, idejében ellátták a legfélelmesebb fegyverekkel, az állami és közélet kiváltságainak fegyvereivel. — Az agrár-politika pedig világszerte mindenütt csak a szervezkedés korát éli még.

Elkeseredett ez a harc, mert a tőzsde részén van az erő és a hatalom, a másik fél pedig anyagi erők híjjával a pusztaság szellemi fegyvereivel küzd.

Pedig nehéz dolog az igazságot megértetni és terjeszteni, midőn a sajtó organumai csaknem kivétel nélkül elfogadják a bankok szubvencióját és így kénytelenek a tőzsde érdekeit szolgálni; midőn a kapitalizmus százados uralma alatt az embereknek alapfogalmai a jogról és igaz-

ságról szándékosan és tervszerűleg össze lettek kuszálva és elferdítve.

Ime egy példa! Magyarországon sok tentát elfogyasztottak, sok fulmináns beszédet elmondtak már a külön katonai igazságszolgáltatás jogtalanságának kimutatásában. De ugyan hol késik az a nagy megbotránkozás, melyet minden igazságosan gondolkodó embernek éreznie kell, ha figyelembe veszi azt, hogy van Magyarországon egy az államtól különálló törvényszék, a tőzsdei bíróság, mely németül tanácskozik, melynek tagjai részben magyarul sem tudnak, mely a pénz-polypok szívó tárczái közé került szerencsétlen áldozatokat, ha még védekezni mernek, egy külön — be nem avatottak előtt teljesen ismeretlen — törvénykönyv, a tőzsdei jogszokások alapján, tetszése szerint elítélheti, sőt ennek az ítéletnek a végrehajtására a polgári hatóságokat kötelezheti.

Ime egy másik példa! Magyarország egyik minisztere kibocsát egy rendeletet, a híres elkeresztelési rendeletet, melyet legfőbb törvénykezési fórumunk is törvénytelennek deklarál; de azért az egész magyar sajtó autodafékat rendez azok ellen, akik ez előtt a törvénytelen rendelet előtt nem akarnak térdet hajtani. — Magyarország másik minisztere kiad egy rendeletet a tőzsdének, hogy nevezzen meg két tagot, akik az állam kiküldöttével együtt a külföldi tőzsdéknek a visszaélések meggátlására tett intézkedéseit tanulmányozzák. — A tőzsdetanács erre kijelenti, hogy ennek a kérdésnek a tanulmányozását egészen fölöslegesnek tartja és a miniszteri rendeletet ad acta teszi! Erre a hallatlan lefőzésre az oly könnyen botránkozó sajtó szégyenlősen hallgat, vagy legfeljebb a csuffá tett minisztert persziflálja. Ez utóbbi pedig zsebredugja a lefőzést és meghajlik a tőzsde inornális hatalma előtt, melynek kohójában az állami hatalom legfelsőbb közegének erélye is megpuhul.

A közönség a befolyásolt sajtó példájára egészen más erkölcsi mértékkel méri a börze cselekedeteit, mint más

intézményeket. — A szokás hatalma, a megvesztegetett sajtó perfid információja, a befolyásolt államférfiak rabulisztikus okoskodása a nagy közönség erkölcsi igényeit a minimumra szállította le. Az emberek lassankint hozzászoktak a börze fogalmait a privilegizált fosztogatással identifikálni.

Ismét egy kis példa!

A tőzsdének többrendbeli ártatlan szokásaihoz tartozik, hogy még nem is létező vállalatok papírjait — ha a befolyásos emberek érdeke úgy kívánja — hivatalosan jegyzi. Így van ez annak a nagy szállónak a részvényeivel, melyet egy részvénytársulat épített a fővárosban és a melynek még az alapozása sem kész; de azért már hónapok óta a hivatalosan jegyzett papírok között szerepelnek.

Igy volt ez a villamos vasút részvényeivel is, melyek — úgy az üzembe vett, mint a még csak tervben létező vállalaté — a tőzsde titkos machinációi folytán indokolatlanul magas árfolyamot értek el.

Ekkor a tőzsdetanács jónak látta egy határozatával kizárni e papírokat a differenciális üzlet keretéből. Ennek aztán nagyon természetesen az lett az eredménye, hogy a nevezett papírok rohamosan estek és számtalan becsapott spekuláló szegény ember nagyon megkárosodott. A differenciát zsebrevágják azok, akiknek javára szolgált ez a határozat: a börzematadorok.

Ekkor néhány lapban sűrűn emlegették egy urnak a nevét, aki a börzetanácsban odahatott, hogy ez a famózus határozat meghozassék és a kinek ez a kis »üzleti fogás« a legtöbb hasznot hajtott. — — —

Nos!? — Azért a dolognak semmiféle komolyabb következménye nem lett. Az az ur nem tartotta érdemesnek magát a gyanúsítások ellen védelmezni; vagy az illető lapokat bepörölni. A tőzsde nem tartotta érdemesnek a tanácsot a

gyanu alól tisztázni. A publikum is napirendre tért a dolog fölött. — Hiszen utóvégre is nem az első eset, hogy néhány hatalmas ura a tőzsdének zsebrevágta azt, a mit sok ezer meg ezer szegény ember veszített.

A pápa áldása a néppárton.

Lapunk vasárnapi számában a fennebbi czim alatt közölt hírünk kapcsában pótlólag felemlítjük, hogy XIII. Leó pápának gróf Zichy Nándorhoz, mint a néppárt egyik vezéréhez intézett levele, a pápa pecsétjével és sajátkezű aláírásával van ellátva.

Különben a nagyfontosságú levél, melyet a katolikus közönség s a néppárt elvbarátai bizonyára élénk örömmel üdvözölnek, így hangzik:

*

Kedves Fiunk, nemes Férfiu, üdvöt s apostoli áldásunkat!

Mennyi odaadó szeretet s mily nagy gondot fordítottunk mind arra, ami a legutóbbi időkben vallásunk ügyéért Magyarországon történt, az előttd s a magyar nemzet előtt eléggé ismeretes. Ugyanis igen-igen fájlaltuk azt, hogy a katolikus ügyet, a mely István, a szent király óta nálatok állandóan virágzott, megtámadták, s oly módon ostromolták, hogy nagy veszélyben forog. S azért ugy Apostoli hivatalunk köteleménél, mint kiváló szeretetünk fogva, a melylyel irántatok viseltettünk, minden eszközzel arra törekedtünk, hogy a magyarokat a katolikus szent vallás védelmére buzdítsuk.

Ohajtjuk pedig nyilván megadni nektek azt a dicséretet, hogy igen sokan közületek készségesen feleltek meg törekvéseinknek; annak pedig kiválóan örvendettünk, hogy az Egyház jogainak s Magyarország vallási dicsőségének az országgyűlésen való védelmére a katolikusok új egyesülete jött létre; s minthogy ezen egyesülés vezérlete reád, kedves Fiunk s Ester-

házy Miklós Mórícz nemes férfiura bizatott; ahhoz nektek legbensőbb üdvkívánatainkat nyilváníttuk, mert teljesen bizunk abban, hogy a Ti vezérletek alatt a katolikusok serény buzgalmáról táplált reményünk bőségesen fog teljesülni. S hogy mily jó szándékkal mozdítottátok elő a szép munkát, arról tanuskodik hódolat-és szeretetteljes leveletek, a melyet minap hozzánk intéztetek.

S minthogy abban arról is értesítettetek hogy ti a katolikusok törekvéseinek előmozdítására, »Fejérmegyei Napló« czim alatt ujlapot létesítettetek, azt Mi örömmel helyeseljük; mert Te s a többi írók elvül tartjátok, hogy soha a püspökök szándékától s tekintélyétől el nem tértek s egyszersmind a legszorgalmasabban megtartjátok mindazt, amit a hírlapíróknak már többször tanácsoltunk, tudniük a szeretetet az irmodorban való mérsékletet, a világi hatóság iránt való tiszteletet, a püspökökkel s mindenekelőtt az Apostoli Szentszékkal való teljes egyetértést. Amit tehát a haza szeretete, az ősi vallás fénye javul, azt lelkesen és bátran törekedjete ki is vinni.

Mi pedig, hogy az Isten azt, amire mindnyájatok vállalkoztatok, a Szeplőtelen Sz. Anyának Magyarország Védasszonyának könyörgésére, kegyesen előmozdítsa, a legnagyobb szeretettel adjuk reád, kedves Fiunk Esterházy Miklós Mórícz nemes férfiunk, s a többiekre, a kik veletek ama levelet Hozzánt intézték, apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában Szent Péternél 1895-ik év márczius 6-án, pápaságának tizennyolczadik évében.

XIII. LEÓ PÁPA.

A nyitrai mandátum.

A »Nyitramegyei Szemle« a következő érdekes dolgokat írja:

Miért jött ide a katonaság? Ez most a nagy kérdés, melyre ugy látszik senki sem tud megfelelni. A minisztert interpellálja Hortoványi, hogy mi célra hivatott Nyitrára a katonaság? — A miniszter feleli, hogy nem tudja, hanem informáltatja magát, pedig már az interpellációt előzőleg egy napja ott volt a minisztériumban a felezített főispán. Itt helyben kérdezi

az alispántól Zichy János gróf, minek van itt a katonaság? Az alispán azt feleli, hogy nem tudja s azt sem tudja, ki hívta ide. Kérdeztük Rédeky Géza rendőrkapitányt, de ő sem tudta megmondani, hogy ki hívta ide a katonaságot. Hát ez valóban jó, bizonyára Mokossinyi a városi rendőr rendelte ide, ha már nem akad ura. Avagy már röstellik az igazi okot bevallani, miután a terv nem sikerült? Majd kiderül minden, mi csak egyet látunk, hogy egy bizonyos titkos kéz programmszerűleg táviratozza az »Országos Értesítőnek«, hol volt véres verekedés, azaz hol kellett volna lennie. Így hogy csak egy esetet említsünk, midőn Zichy Zsérén tartotta programbeszédjét abban az órában jöttek meg a budapesti lapok ide s ott olvastuk, hogy Zsérén véres verekedés volt. És csakugyan este a Zséréről érkezésközbe hallottuk, hogy egy pár Latkóczyista közbekeveredett a Zichysták közé, duhajkodni kezdett, de a képviselőjelölt tapintatos fellépésének sikerült csendbe hozni mindent. Tehát a zserei verekedés előre volt tervezve s előre megjövendőlvé, mint Falbnak kritikus napjai, de szerencsére nem következett be, mint ezek, éppugy Kolonban, Udvarnokon. Az ellenfél tehát akar verekedést, hogy igazolja a katonaság ittlétét, hogy rontsa a választást s miután tervei a nép józanságán hajótörést szenvedtek, most zavarában még azt is eltagadja, hogy a katonaságot ő hozatta. — Szégyenletes állapot, mely ázsiai despotákhoz illik!

Lapszemle.

Budapest, 1895. márczius 17.

A Magyar Állam Lengyelország száz év előtt történt felosztásának emlékére, összehasonlításokat tesz Lengyelország és hazánk között s oda konkludál, hogy ha azok a javaslatok törvényekké válnak, melyek Magyarországot keresztényi jellegétől megakarják fosztani, akkor nekünk is félnünk lehet, hogy Lengyelország sorsára jutunk.

A Hazánk hosszasan és alaposan ismerteti azon akeziót, mely a kormány részéről a közgazdasági válságra vonatkozólag, olyan irányban indult meg, hogy a független gazdák, az agráristák törekvései, a somogyi pontok, a gazdaságkongresszus stb. ne érvényesülhessenek.

A Nemzeti Ujság azt tartja, hogy a képviselőházat rövid idő alatt fel fogják oszlatni s új választásokat fognak elrendelni; ezt mutatja az is, hogy a képviselők már sűrűn kezdenek lejárni kerületeikbe, hogy a mandátumot ma-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Az én Gazsi bátyám.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Biz ugy fiuk! Nagyon sovány koszt manapság az az őszinteség!

Ha örökösen az egyenes utat akarjuk taposni, üresen marad a mi zsebünk: boldogboldogtalan szemünkbe kaczag, a népbolondítók sárral dobálnak, s országos csalók, népszípolnyok olvassák fejünkre a becsületesség paragrafusait.

Azt mondják, hogy »szemesnek áll a világ« — no meg a szemtelennek: a jelszó az, hogy »aki kapja a marja.«

Nem boldog idő, nem áldott állapotok ezek?! A ki szerencsétlen embertársait bekeveri a krédóba, s mikor már jól bezavarta őket, felhasználja a zavarost s ügyesen halászik a maga zsekére: az élelmes ember.

A ki bankhivataloknál, pénzügyintézeteknél, pósta-takarékpénztáraknál néhány szerény ezrest zsebre vág: az szemes ember.

S a ki csupa szórakozottságból a más zsebébe nyul, no de ugy, hogy az illető nem veszi észre: az praktikus ember.

En nem halásztam a zavarosban; nem keztem el ezreket; nem nyultam a más zsebébe; de még csak nem is kértem pénzt zsupori nagybátyámtól, (amit persze hiába tettem volna és tettem is eleget) hanem ha már ő egyszer pénzt utalványozott az ő kedves öcsésnek: miért ne fogadtam volna el?!

Ösmeretes az én nagybátyám — nem a Muki, hanem a másik — mindenfelé.

Igaz ugyan, hogy ő nem találta fel a repülő-gépet, az örökké mozgó ágyugolyót, sem ő »akarja« feltalálni; de hisz' nemesak azok a nagy emberek élnek örökké, a kik világra szóló találmányukkal gazdagítják az emberiség közkincsét; — hét vármegye apellálna ez ellen, mert hogy az én nagybátyám élni fog emlékezetben az emberi kor legvégső határáig: az már biztos.

Arról nem vállalok felelősséget, igaz-e? csakhogy azt is beszélük, hogy az öreg mindig két pisztolyt hord magával, hogy a nálánál ostobábbat lelőjje. (Ugy látszik, eddig még nem akadott olyanra.) De nem ez a jeles tulajdonsága teszi őt emlékezetessé, hanem különösen fősvenységig menő takarékosága.

Ha Krisztus Urunk idejében élt volna, a példabeszédbeli ember biztosan neki adta volna az egy talentumot, hogy kamatoztassa. Nem is ásta volna ő a földbe, mint az »álnok szolga.« A tradíció már eleve is hű emlékéhez, mert »száll az ének szájról-szájra« hét vármegyében, hogy: könnyebb az ökörből a burnyut kikérni, mint Gazsi bácsitól egy-két krajezárt kisikarni. S nekem mégis sikerült . . .

Rettentő pénzzavarban voltam; azaz hogy mit beszélék én pénzzavarról, mikor egy megveszekedett krajezár sem volt a zsebemben. Tehát nagy pénzügyi szükségben voltam, s a szűkség találékonytá tett.

Tudta az öreg, hogy az ő »kedves öcsese« (mindig így szólított) még a boldogabb időkben szenvedélyes lutrista volt, S ez volt a mentő-

deszka. S amit kéréseimmel nem tudtam elérni, azt megadta egy cselofogás. Ilyenforma levelet írtam:

»Kedves barátom! Nagyon jól olvastad az ujságban, hogy ritka szerencse ért, s azt írod, hogy Isten bizony, zöldburokban születtem. No hát tudod, nem kell ahhoz zöld-burok, csak egy olyan álmokép, a minőt én láttam, meg aztán egy kevés abból, a mi mostan urrá tett.

Ha Turu Márton a ludmellésontból jövendölt száraz telet, (igaz ugyan, hogy a krónika nem jegyezte fel, beteljesült-e jóslata?)! miért ne jósolhattam volna én három hordár számból egy kövér ternót. Hej, de összecsókolnám most azt a három embert, ha ugy szemben találkoznám velök; borban füröszténém meg őket ebben a fillokerás időben. Ne busulj Pajtás! csak a vizgán tul legyünk, csapunk mi olyan dáridót, hogy a nagy-tekési bujjon el mellette. Nem fogom már többet ostromolni meddő kérésekkel Gazsi hácsit. Az öreggel, ha még nem tudnák — ne tudasd a dolgot; de másoknak se igen mondogasd, nem akarom dobra ütni, mert tudod, ilyenkor csak ugy terem a sok »jó« barát. Boszant is eléggé, hogy az ujság számot adott róla; de hát hánynak akad azon meg a szeme?!

Ne félj, nem leszek többé rosz levélíró, ezentul nem öt levélre adok egy választ, hanem egy kérdésre ötször felelek. Most is egy esomó levél fekszik előttem. Írók friczinék, Bandinak, Benkő Jóskának . . . no meg Gazsi bácsinak. Persze, szerencsémről bölcsen hallgatók. Hát nem merete ő megemberelni kedves öcsését néhány szerény bankóval, hiába

guknak biztosítsák. Jó a.kalom nyílik tehát most a pártoknak a kormány ellen szervezkedni.

A **Magyarország** kimutatja, hogy Justh Gyula és társai csak a kormányt segítik legutóbbi tetteikkel, sőt közvetve a függetlenségi párt bukásán dolgoznak. Annyira vitte őket a morális érzet hiánya, hogy képesek saját pártjukat a hatalom kedvéért feláldozni.

A **Pester Lloyd** a napokban a főrendiházban tárgyalás alá kerülő egyházpolitikai javaslatok sorsáról cikkeznek s igyekeznek kimutatni, hogy miért kell ezeket okvetlenül elfogadni s azt mondja, hogy jobb lesz most mindjárt ezt megtenni, mert a képviselőház ugyanis vissza fogja küldeni azokat mindaddig, míg el nem lesznek fogadva. Tehát meg lehet a fáradságot ki-mélni.

A budapesti többi lapok valamennyien a hódmező-vásárhelyi zendülők perével s az abban meghozott ítélettel foglalkoznak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Márczius 18.

A t. ház ma legfőltékenyebben őrzött jogának a mentelmi jognak felfüggesztése fölött vitakozott; azért érthető volt az az izgatottság, mely alól a ház leghiggadtabb szónokai sem tudták magukat emancipálni.

Sőt még az elnök is megintésben részesült egy általa megeselekedett leintésnek érdes stylusa miatt.

Sorra kerültek a Haas és Deutsch czég ismert hírlap-vásárlásai, a Pesti Napló megvédése; sőt a királyi ügyészség intézményének is kijutott.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár Antal, Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő, Lukács László, Wlassich Gyula, Erdélyi Sándor.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter több

kértem tőle?! Mindig csak himezett-hámozott: hogy így, hogy úgy kedves öcsém... No de azért aratáskor két hetet nála szándékozom töltetni. — Csak Pajtás, »subrosa« maradjon a dolog, legalább addig, míg meg nem nyílik előttünk a világ, a mit ép oly édes epedve várok, mint jó magad. Servus.»

Megirtam a levelet s egy Gazsi bácsinak címzett borítékban elküldöttem. Az öreg, — a mint később értesültem — szentül meg volt győződve, hogy az ő kedves öcsese most megjárta; s Gazsi bácsi nem az az ember volt, a ki az effajta tévedésből ne igyekezett volna hasznot húzni.

— No anyjuk — szalad lelkenedve élete párjához, — a kedves öcs most megjárta; de így van, a ki szórakozott, s a ki titkot akar tartatni az ő bátyja előtt... hej, mégis csak bajos az én eszemen tulajrni! Hanem az mégis szép intenczió tőle, hogy aratáskor két hetet nálam szándékozik töltetni.

Egyet hunyorított Gazsi bácsi, s gondolta, hogy hoz a víz neki is valamit. S hogy előre egyengesse az utat, mely az ő szerény hajlékába fog vezetni, felnyitotta a vasas ládát s egy kismitott tiz forintost utnak eresztett. Mintha a »tévesztett« levélről mit sem tudott volna. Nem tudom, több esze volt-e annak a tiz forintnak, mint az én levellemnek, de az nem ment Péterhez vagy Pálhoz, hanem egyenesen hozzám. Meg is volt ám czimezve alaposan!...

... Még aratás előtt meg tudta Gazsi bácsi, hogy csunyán befotam, s azt beszélék, hogy elkeseredésében önmaga ellen akarta for-

vicinális vasutára vonatkozó törvényjavaslatot terjeszt be. A javaslatok kiadatnak a közlekedésügyi bizottságnak.

Elnök jelenti, hogy Hortoványi József a nyitrai választások ügyében sürgős interpellációt jelentett be. Interpellációját az ülés végén fogja megtenni.

Következik a napirend.

A ház harmadik olvasásban elfogadja a pártány-zombolyai, a segesvár-szentágothai, a székely vasutak kiépítéséről szóló törvényjavaslatokat.

Ezutána ház elfogadta a zárszámadásvizsgáló bizottságnak az 1893-iki számadási év pótnegyedében előfordult tulkiadásokról és hitelátruházásokról; az 1894-iki számadási év I. és II. negyedében előfordult tulkiadásokról és hitelátruházásokról; az 1893. évi állami zárszámadásról, az aldunai Vaskapuszabályozás 1893. évi munkálatairól és költségeiről, az 1894-iki számadási év III. negyedében előfordult tulkiadásokról, hitelátruházásokról és néhai Vásárhelyi Pál volt mérnök leányának adandó államségélyről szóló jelentéseit.

Következik a napirend szerint

a mentelmi ügyek tárgyalása.

A mentelmi bizottság a sajtó útján elkövetett nyilvános rágalmazás vétségével vádolt Holló Lajos és Bartha Miklós képviselők mentelmi jogainak felfüggesztését javasolja Krajsik Ferencz előadó jelentése alapján.

Szalay Imre: A mentelmi bizottság most mindig azzal indokolja jelentését, hogy a képviselők kiadását az illetékes bíróság kéri. Régebbi időben a mentelmi bizottság megóvta a képviselőket az ilyen természetű politikai zaklatásoktól. Amit Bartha és Holló képviselők irtak, az teljesen igaz. Kérde a kormányt, hogy a sok kormánypárti lapok szubvenzióját ki fizeti és csupán fizeti? Az ellenzéki férfiak ellen az utóbbi időben valóságos hajszát indítottak. Ő megvallja, hogy a kir. ügyészségeket jó szemmel nem nézi. Felsőbb utasításra támadnak s ha drasztikus hasonlattal akarna élni, olyanok mint a véredek, melyekkel Afrikában a négerket fogdosztatják össze.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a hatóságokat durva támadással ne illesse. (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Szalay Imre: Tisztelettel fogadja az elnök megintését, ámbár a durva szót elhagyhatta volna. (Óriási zaj.)

Elnök: Az elnöki megintés bírálat tárgyát nem képezheti. (Nagy zaj.)

ditani fegyverét; mert látta, hogy hiába keresi a nálánál ostobábbat.

Aratáskor aztán ő keresett fel minket, s csendes borozgatás közben el-elmulattunk az ő felültetésén. S az öreg csak azt fájjalta s fogja is haláláig, hogy mikor szentül meg volt győződve, hogy őt nem lehet becsapni: akkor csapták be legezudarabbul. K. K.

Apróság.

Megnyugtató. Lelkenedve szalad egy anyóka az állomáshoz, mikor egy valaki jóakarattal figyelmezteti: »Szegény öreg, ne igyekezzék úgy; nem érdemes«... Jaj lelkem, de jó, hogy megnyugtattott!...

— Igen, mert már elment a vonat.

A kiszalasztott igazság. Vendég: Hallja maga pinczér, ebben a borban több a víz, mint a bor!

Pinczér: Nem, kérem: annyi a bor, amennyi a víz.

Idény szerint. — Ki az az ur.

— Egy alkalmi poéta.

— Honnan tudod?

— A nyáron szóvirágokat irt, most meg jégvirágokat költ.

Szalay Imre: A jelen esetben is politikai zaklatást lát s épen azért nem fogadja el a mentelmi bizottság jelentését.

Polónyi Géza a házszabályokhoz kíván szólni. Az elnök rendre utasításában olyan kifejezést használt... (Elnök csenget. Nagy zaj.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy a házszabályok értelmében az elnöki figyelmeztetést felülbírálni nem lehet. (Óriási zaj.)

Polónyi Géza: Távól áll tőlem a házszabályokhoz akarok szólni.

Várady Károly: Becsülje meg magát az elnök (Óriási zaj.)

Elnök: Várady képviselőt rendre utasítom. (Eljenzés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Kérjünk zárt ülést. (Nagy zaj.) Figyelmeztetést csak akkor fogadhatok el, ha a házszabályok ellen vétek. (Felkiáltások a jobboldalon: Rendre!)

Elnök: Észrevételeit a házszabályokra megteheti anélkül, hogy vonatkozásokat tenne az elnöki figyelmeztetésre. (Nagy zaj. Felkiáltások: Járszalagon akar bennünket vezetni. Elnök csenget.)

Polónyi Géza: A házszabályok szerint az elnök nem helyesen cselekedett akkor, amidőn Szalay Imrét a durva szóval illette. (Felkiáltások: Kérjünk zárt ülést.) E jogot a házszabályok nem adják meg.

Elnök: Ő a házszabályok értelmében járt el. (Rendre! Rendre a jobboldalon.)

Tiz tag zárt ülést kér. (Nagy zaj.)

Elnök: Elrendeli a zárt ülést, de csak a nyílt ülés végén.

Justh Gyula: Hivatkozva a házszabályokra követeli, hogy a zárt ülés azonnal megtartás-sék. (Óriási zaj.)

Elnök: A képviselő urak nem azt várták. (Nagy zaj. Felkiáltások: Hát mit kérünk?)

Polónyi Géza: De igenis, szóval jelentem, hogy rögtöni zárt ülést kértünk. (Óriási zaj.)

Elnök: Ha rögtöni zárt ülést kérnek, akkor elrendelem. (Gunyos nevetés a baloldalon.)

5 perc szünet után

Elnök a zárt ülést megnyitja.

Zárt ülés után folytatják a félbeszakított vitát.

Várady Károly: Holló és Bartha képviselők mentelmi joga felfüggesztésének kérésében politikai üldözést lát. A kormánypárti lapok hasábjain naponként jelennek meg amazokéhoz hasonló közlemények, anélkül, hogy azokat perbe fognák.

Nem érthet egyet a mentelmi bizottság véleményével, azért azt nem is fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be, hogy a ház a jelen esetben a mentelmit ne függessze fel. (Helyeslés a baloldalon.)

Chorin Ferencz: A mentelmi bizottság részrehajthatatlanul járt el s a bizottságot oly tendenciókkal vádolni, mivel Várady képviselő is felhozott, nem lehet. A volt kormánynak kötelessége volt a sajtópárt nevezett képviselők ellen megindítani; sajtóügyekben pedig független polgárok itéinek, kik részrehajlással szintén nem vádolhatók; politikai üldözésről tehát szó sem lehet.

Polónyi Géza: Ha Holló vagy Bartha képviselő a bíróság előtti felelősséget el akarták volna maguktól háritani, akkor lett volna módjuk arra. Egyszerűen itt monták volna el a házban azt, amit a sajtóban közzé tettek. — Olyan természetű ügyektől, ilyen natamorphosistól, minőt a sajtónak némely közege akkor tett, undorral fordul el mindenki. S ha most a ház kiadná a két képviselőt, oly színben tűnnék fel a ház, mintha ez új átalakulást védelmébe akarná venni. Hol van a kir. ügyész akkor, mikor a liberalis lapok a római papától a levilágig szitnak, gunyolnak mindenkit a legféltelenebb hangon.

Foglalkozva a Pesti Napló ismert köpenyforgatásával, a mely lap egy éjjel vedlett át ellenzéki újságból kormánypártivá. (Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!) azt mondja, hogy azok, akik az ilyen üzemeket leleplezik, nem bírói eljárást, hanem dicséretet érdemelnek. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Azok a kik elhiszik, hogy a Pesti Napló ezt az átvédlest ingyen tette meg, (Gunyos nevetés a baloldalon.) azok függesszék fel a

nevezett képviselők mentelmi jogait; de azok, akik nem e véleményen vannak, vessék el a mentelmi bizottság javaslatát. (Zajos helyeslés.)

Kubinyi Géza pártolja a mentelmi bizottság jelentését.

Ivánka Oszkár tárgyilagosan óhajt pár szóval a kérdéshez hozzászólni. Az a kérdés, hogy van-e cikkben olyan kifejezés, melyért Holló vagy Bartha urakat, nem mint képviselőket, hanem mint újságírókat az esküdtszék elítélhetné. Ha nem adják ki, de ha nincs, akkor nem. Azok után, amiket a volt belügyminiszter ez incidens alkalmával itt e házban mondott, azok után minden zsurnalisztának kötelessége volt támadólag fellépni. Mert a belügyminiszter nemcsak hogy nem czáfolta meg az itt elhangzott állításokat, hanem — ugyszólván — még jobban megerősíté. Nem fogadja el a mentelmi bizottság javaslatát, mert a kiadatásban politikai üldözést lát. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Hermann Ottó hozzájárul a mentelmi bizottság jelentéséhez, mert az ország közvéleménye megkivánja annak kiderítését, hogy igaz-e vagy nem, hogy nálunk a kormányok közpénzekből sajtó vállalatokat tartanak fent.

Ivánka Oszkár: Bokross Eleknek koszorút, Barthának börtönt.

Madarász József: Ha egy ország kormánya ellen gyanúsítások hangzanak el, akkor minden kormánynak kötelessége magát tisztázni a vádak alól. Elvárta volna, hogy a kormány az ügy falderítésére a törvényhozás kebeléből bizottság kiküldését kéri; de a kormány ezt nem tette. Ó tehát a mentelmi bizottság jelentését nem fogadja el. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Szederkényi Nándor a mentelmi jogot a ház közjogának tartja, melyet nem lehet Holló vagy Bartha esetéből kifolyólag külön magyarítani. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A mentelmi jog minden képviselőt véd, ellenesetben illuzóriussá válik. Nem járul ahoz, hogy a jelen esetben a mentelmi-jog felfüggesztessék.

Hermann Ottó személyes kérdésben szóval föl.

Szólan senki sem kívánván

Elnök a vitát bezárja.

A ház többsége szavazás útján Bartha Miklós és Holló Lajos képviselők jogát felfüggesztette. (Felkiáltások: Eljen a Haas és Deutsch cég!)

Karcolatok.

A becsapott Kossuth Ferencz.

Laptársunk a »Nagyvárad« legutóbb ezen cím alatt egy nagyszabású vezércikket szült a világra. A vezércikk eleje ez volt: »Nem irigyeljük Kossuth Ferenczet, isten ucsese nem.« Azután panaszkodik a fölött, hogy a párt (a függetlenségi és 48-as), mely még nem rég a fájdalomban egyesült, most saját kebelében vad gyűlölettel meghasonlott. Kossuth Ferencz riadva tekint szét: Ah! hisz ti engem rutul becsapattok!

De legérdekesebb a cikk vége: »Sajnáljuk a dolgott nagyon, hogy ez a derék, becsületes ember, a ki még tetejében Kossuth Lajosnak is a fia, hazajön ide, mi értünk dolgozni és a Fogadj Isten első esőkjai után mindjárt a képeré másznak és kiábrándítjuk őt az ő meserországba vetett hitéből. Sajnáljuk Kossuthot, de mivel igen cinikusak vagyunk, hát örülünk is e rut támadásoknak. Mivel azok iszonyuan használnak annak, hogy a magyar nép szíve elfordítsa a 48-as címet bitoroló klerikális néppárttól.«

Hinc illae lacrimae! Ime itt a lóláb! —

Különbben konstatálhatjuk, hogy a »Nagyvárad«-nak csakugyan legerősebb tulajdonsága a cyuismus. Tessék visszaemlékezni arra, hogyan fogadta Kossuth Ferenczet, hazatérte után, legelső föllépése, famosus körútja alkalmával? Bezzeg mindent reá lehet fogni, csak azt nem, hogy valami szörnyen magasztalta volna! De azért most a fentebbi cikk után, Kossuth Ferencz is épen kapóra jött neki. Kikunyorált tőle egy márczius 15-iki levelet, ugyan mire?

Láttuk, hogy mire? Mindenkor egyetlen céljára. A legegyszerűbben reklámnak hasz-

nálta. Láttuk és olvastuk a hirdető czédelüket: Tessék »Nagyvárad«-ot vásárolni, benne van Kossuth levele, azonfelül változatos, tessék vásárolni, csak 5 kr! —

Valljon nem mondhatjuk-e most méltán azt: »Nem irigyeljük Kossuth Ferenczet (ezért a dicsőségért!) Isten ucsese nem!!!

S azt is mondhatjuk: sajnáljuk Kossuth Ferenczet, hogy még az ilyen reklamhajhászatnak is fel tud ülni!

S azt is mondhatjuk: most lett ám még csak becsapva Kossuth Ferencz! —

X.

NAPTÁR.

— Márczius 19. —

Kedd, Róm. kath. József. Prot. József. Gör. kel. márcz. 7. Vazul és tár. Izrael Adar 23.

Nap két 5 óra 51 p., nyug. 5 óra 54 perc. Hold kette 3 óra 1 p. nyug. 10 óra 23 p.

Márcz. 19. A biharmegyei gazdasági egyesület választmányi ülése.

„ 20. A biharm. gazdasági egyesület közgyűlése.

„ 20. Megyei közgyűlés.

„ 23. Sebes-Körös társulat közgyűlése.

„ 24. Nagyvárad szőlőbirtokosok közgyűlése.

„ 24. A ker. betegsegélyző pénztár évi közgyűlése.

„ 29. 30. Fősorozás Nagyváradon.

Ápril 2. Folytatólagos sorozás Nagyváradon.

„ 5. Katonai lövésár Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Dr. Schlauch Lőrincz,** bibornok-püspök ma délelőtt a gyorsvonattal a fővárosba utazik, hogy részt vegyen a főrendiház tárgyalásain, melyek holnap kezdődnek.

* **Egy munkáskör engedélyezése.** Béksé-Csabáról írják, hogy ott feltűnést kelt Perczel Dezső belügyminiszter amaz intézkedése, melylyel jóváhagyta egy munkáskör alapszabályait. Tudvalevő, hogy a békési szocialista zendülés elfojtása után Hieronymi belügyminiszter az összes megyei munkásköröket bezáratta és a pánztáratat konfiskáltatta. Most pedig Perczel Dezső a szentandrászi munkáskör alapszabályait jóváhagyta. A megyébeo azt hiszik, hogy a belügyminiszter Hieronyminak a gyülekezési jog megszorítására vonatkozó rendeletét is hatályon kívül helyezi.

* **Kossuth gyászünnepély.** Nagyvárad város közönsége is ünnepélyesen üli meg holnap szerdán reggel Kossuth Lajos halálának évfordulóját. A kegyeletes ünnepély színhelye az olaszii ev. ref. templom lesz, hol Csák Máté lelkész tart beszédet. Az ünnepélyt rendező bizottság meghívókban hívja fel a nagyközönséget az ünnepélyen való részvételre. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a fő- és székvárosi Kossuth-gyászünnep rendező bizottsága felhívta a háztulajdonosokat, hogy a gyászünnep napjára házaikat fekete zászlókkal és egyéb gyászpompával díszítsék fel. A márczius 24-én megtartandó gyászmenet iránt oly nagy az érdeklődés, hogy drága pénzen bérelik ki azokat az ablakokat, ahonnan a menetet látni lehet. A Kossuth-sir feldiszipítésében részt vesznek a Magyar Nemzeti Nőegyesület és a Kossuth Országos Nőegyesület is. A sir közepére óriás selyemlobogót tüznek. Az egyik felén lesz a Kossuth-család czimere s a másikon Kossuthnak egy híres mondása a magyar nőkhöz.

* **A hercegprimás prologja.** Az Athe-neum »Milleniumi Történet« című kitűnő vállalatához Vasary Kolos hercegprimás bevezetést irt. Irt pedig az ő költői szelleméhez,

művészi stílusához és fenkölt gondolkodásához méltó bevezetést, mely mindenkor disze marad irodalmunknak eszméi gazdasága és nemes szárnyalásánál fogva. E költői munkát az összes fővárosi lapok reprodukálták.

* **Elhalasztott közgyűlés.** A nagyváradai rabsegélyző egyesület közgyűlését, mert a tagok csekély számban jelentek meg, nem tartották meg. Az ujonnan kitűzött közgyűlés határideje márczius hó 24-én délelőtt féltizenegy órakor lesz.

* **Barlanglakó magyar család.** Az emberi nyomornak a civilizáció előtti állapotokra emlékeztető példájáról vett tudomást a szarvasi szolgabíró. Talált egy valóságos barlanglakó magyar családot. Juhász Józsefeket nyomoruságos viszonyok közt érte a tél. Kiállottak a szabad ég alá mind az ötén s elindultak a világba czéltalanul. Szarvas határában nagyon elfáradtak. Az asszony áldott állapotban volt s nem bírt tovább menni. Ju hász József ágakból és száraz lovelekből fekvő helyet készített a feleségének meg a gyermekeinek, aztán ázni kezdte a martot szaporán. Akkora üreget vajt lassankint, hogy valamenynyien belefértek. Odaköltöztek hát mindannyian. Ebben a barlangban töltötték az egész telet. Ma aztán történt velük valami. A rendőrség csendőrség fatolvajokat nyomozott. A törvény emberei megtalálták a barlangot s a barlangban az utolsó inségre jutott családot. Egy ideig tanakodtak a törvény emberei, aztán jelentést tettek Krecsmarik János főszolgabírónak. A főszolgabíró pedig megvizsgáltatta a családot s beküldötte a községi kórházba. Súlyos betegk mindannyian s csodák csodája lesz, ha valamelyiküket életben tudják tartani.

* **A vasárnapi sétahangverseny.** Vasárnap végre oly hosszú szünet után újra volt sétahangverseny, melyet azért nem tarthattak meg oly régóta, mivel közbejött a kettős udvari gyász és a farsangon a vasárnapokon tartott bálók miatt a terem el volt foglalva. Ez alkalommal a szokottnál is nagyobb közönség gyűlt össze, minek főkép a kitűnő műsor volt az oka, a mennyiben az csupa ujdonságokból állott. A zenekar újra szokott precizitásával adta elő a kitűnően összeválasztott darabokat, melyek közül különösen Rubinstein nem rég elhunyt hírneves zongoraművész »Kasinuzi menyasszonyok fáklátáncza« című műve arattott nagy tetszést. Evvel kapcsolatban megemlítjük, hogy — mint halljuk — a katona zenekar egy nagy symphoniai hangversenyre készül, melynek műsorát most állítja össze Bachó, karmester, kinek neve elég biztosítékot nyújt arra, hogy élvezetes koncertre lesz kilátásunk.

* **Püspöki konferencia.** Vasary Kolos biboros herezegprimás, tekintetbe véve azt, hogy a főrendiházban e hó 20-án megkezdődnek az egyházpolitikai tárgyalások, a melyeken a püspöki kar tagjai ugy is teljes számmal jelennek meg, márczius 19-én, kedden délelőtt 10 órára a püsköki kar tagjait konferenciára hívta egybe a primási palotába. A meghívón a rendes szöveg van, azzal a különbséggel, hogy a tárgysorozat ezuttal nincs feltüntetve rajta. A konferencia egyedüli tárgya azonban a püspöki kar magatartásának megvitatása lesz az egyházpolitikai vita alkalmából. A biboros herezegprimás már annyira jól érzi magát, hogy a konferencián elnökölni fog, míg a jegyzői tisztet ezuttal is Fehér Ipoly pannonhalmi főapát tölti be. A püspöki kar tagjai közül jelenleg a fővárosban tartózkodnak Samassa József és Császka György érsekek, Schlauch Lőrincz biboros püspök tegnap utazott fel s Desseffy Sándor püspök. Fehér Ipoly pannonhalmi főapát hétfőn ment Budapestre, a mikor a püspöki kar többi tagjait is oda várják. A herezegprimásnál a fent idéző előkelő egyházférfiak sűrűn tesznek látogatást, de a primás csak a legfontosabb ügyekben fogad, míg a folyó ügyeket dr. Kohl Medárd titkár végzi. A herezegprimás részt fog venni a főrendiház tárgyalásaikán.

* **Várad Margit hangversenye.** Hubay Jenő e hó 26-án tartandó szóló-hangversenyén Várad Margit énekel, még pedig Franz, Brahma, Ábrányi, Aggházy és Tarnay műveiből.

* **Lengyelország felosztásának száz éves évfordulója.** Tegnap volt száz esztendeje, hogy Lengyelország, mint állami önállósággal bíró nemzet megszűnt létezni. Részei fölött osztozkodtak a nagyhatalmak és azok ma már csak mint történelmi emlékek szerepelnek. — Egybeolvasztásuk a legmerészebb utópiák sorába tartozik. A 840-től 1795-ig fennállott katolikus lengyel állam, a mely olykor döntő szerepet játszott Európa politikájában, áldozatul esett a belső villongásoknak és a szép, kegyetlen Katalin czárné fondorlatainak. Az elnyomott, minden nemzeti önállóságtól megfosztott népben, most, a mikor a megsemmisülés már százados évfordulójához érkezett, talán még él a régi nagyság emléke, a civilizált világ szabadelvű elméi most is a régi szentimentális szimpátiával tekinthetnek a leigázott Lengyelország felé, — de olyan vérmes ember alig akad, a ki még bizakodna a darabokra szaggatott lengyel nemzet restaurálásában. És ha felhangzik is majd Krakóban, Varsóban a híres Estye Polzka nye zginala reményteljes melódiája talán a kik éneklék, azok maguk sem hisznek benne többé...

* **Janku — és a belügyminiszter.** Erélyes körrendeletet bocsátott ki a magyar kir. belügyminiszter, melyben meghagyja a hatóságoknak, hogy szigorúan járjanak el azon hazaellenes románokkal szemben, akik a magyarokon elkövetett vérengzések miatt hirhedtté vált Janku Ábrahám szobrára gyűjtéseket rendeznek.

Érdekes a felemlítésre, hogy ezen hazafias rendeletet a miniszter márczius 15-én, a szabadság évforduló napján írta alá. Okulás és mihez tartás végett a nagyfontosságú leiratot egész terjedelmében itt közöljük:

M. kir. belügyminiszter.

Körrendelet.

A hazaellenes románok által a magyarokon elkövetett vérengzések folytán hirhedtté vált és a »havasok királyának« nevezett Janku Ábrahámnak köztudomásra a román izgatók szobor felállítását tervezik, s arra már részint nyíltan, részint titokban pénzgyűjtéseket is rendeznek, mi által a multat nem ösmérő románokat ámitani s felizgatni szándékoznak.

Ily egyén emlékének megörökítése nem lenne egyéb, mint hirdetése a legsötétebb nemzetiségi fanatizmusnak, — dicsőítése annak, ki hazáját elárulta, az ártatlan családok megöletésének és kiraboltságának oka volt.

Ezen merénylet nem lévén megengedhető, ezenel elrendelem, hogy bárhol ez ország területén a nevezett részére szobor felállítása megkísérletnek, az teljes erélyvel — az illető helyi járási és megyei hatóság főnökei személyes felelősségének terhe alatt — megakadályozandó; az e célra való gyűjtések meg nem türendők s a mennyiben már gyűjtések történtek, a gyűjtők a fennálló törvények és szabályok értelmében kérdőre és számadásra vonandók, a beszédett összeg pedig lefoglalandó.

Egyszermind az 1879. XL. t. cz. 1. §-a alapján kijelentem, hogy mindenki, ki Janku Ábrahámnak tervezett szobor felállítása érdekében bármily cselekménye által közreműködik, adományokat gyűjt vagy ad, kihágást követ el, és 15 napig terjedhető elzárással és 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Végül felhívom a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletem ez utolsó pontját megfelelően tegye közhirré.

Budapest, 1895. évi márczius hó 15-én. — Perczel.

* **Rablónak nézte.** A Horgos mellett levő vasuti őrháznál véletlenségköl nagy szerencsétlenség történt. Mint ugyanis Szegedről írják, az őrház ablakán éjszaka emberek kopogtattak. A vasuti őr rablónak gondolta a kopogtatókat s hogy kedvüket a rablástól elvegye, fegyverével kilőtt az ablakon. A lövésre a kopogtatók elszaladtak. Az őr erre kiment megnézni, hogy nem loptak-e el tőle valamit. Az ablak alatt legnagyobb rémületére egy holt embert talált. Megvizsgálta a halottat és a friss vérről látta, hogy ő lőtte agyon.

Az agyonlőtt ember a szomszéd község egyik legvagyonosabb polgára s így alig-alig tehető fel róla, hogy rossz szándékból ment volna a vasuti őrhöz.

* **Lemondás.** A nagyvárad ipartestületnél megint megüresedett egy állás. A betegségyező pénztárnál végleges minőségben alkalmazva volt Biró Károly titkár és könyvelő mondott le vasárnap hivataláról, amit az igazgatósági ülés tudomásul vett. Az állásra — mint halljuk — pályázatot irnak ki.

* **Dreher Antal adománya.** A főváros polgármesteri hivatalához Dreher Antal, gyáros 15,000 frtot küldött, amelyből 5000 frt azonnal kiosztandó lesz a szegények közt, 10,000 frtot pedig a tanács javaslatára osztanak ki a fővárosi jótékonycélu intézetek közt.

* **Vérengző hetes!** Tompa János hetes tegnap úgy leitta magát, hogy minden áron vért akart látni. És ohajtása csakhamar sikerült, mert a vele egy gazdánál lakó Fekete Julesa nevű fiatal leányt a vízvezeték elzáró kulcsal minden szó nélkül úgy hátba szurta, hogy a kis eseléd elájult, mikor vérét ömleni látta. A sérülést szenvedett leányka édes atyja feljelentte Tompát, akit majd a bíróság méltó büntetésben fog részesíteni.

* **Vakmerő hollók.** Az idei hosszú tél nélkül szerfelett vakmerőkké tette a szabad ég alatt élő állatokat. Itt-ott még a félénkebb állatok is — minők az őz meg a szarvas — megközelítették az emberek lakását s nem egy eset volt rá, hogy bementek a majorságok istállóiba csak hogy egy kis eledelhez jussanak. Egy kisebb vidéki városban az történt pár hét előtt, hogy H. járásbíró kis ölejét két holló a város parkjában szinte agyonvagdosta. A járásbíró sétálni volt a parkban s mialatt a fagyos utakon bolyongott: a kis kutyája a bokrok közt kajtatott. Egyszer csak szörnyű vitást hall a bíró; hátrafordul s látja, hogy két nagy holló ugyancsak szorongatja hü kísérőjét. Rögtön segélyére sietett a Pufinak, de már nagyon szárnélmas állapotban találta; az erős és valószínűleg az éhség által is ingerelt madarak már kivágták mind a két szemét. Ha a kis kutya magában lett volna, bizonyos, hogy elbánnak vele a hollók.

* **A sikkasztó arcképe.** A tegnapi postával érdekes arckép érkezett a nagyvárad rendőrséghez. Lesnikán Sándor orosházai volt postatisztet ábrázolja, aki 15,000 forintot sikkasztott. A csinos sikkasztó pénteken este 9—10 óra között ugrott meg az orosházai kir. bíró udvaráról s éta közben. Ezért körözik a nagyreményű intelligens urat és ezért kaptott minden nagyobb város rendőrsége egy fényképet — nem tőle, hanem a törvényhatóságtól.

* **Albrecht főherceg leánya és a szolgálószemélyzet.** Würtembergi Mária Terézia hercegnő, az elhunyt főherceg egyetlen leánya e napokban megjelent a főhercegi palotában, hogy atyjának háló- és dolgozószobáját még egyszer lássa. Maga elé idéztette az elhunyt két komornyikját és két vadászát is, a kik évek hosszú során át szolgálták a főherceget. A hercegnő szívélyesen köszönte meg ezeknek odaadó hűségét és gondosságát, mit az elhunyt iránt tanusítottak, aztán mindegyiknek egy-egy értékes elefántcsont feszület adott át a főhercegnék értékes keretbe foglalt arcképével együtt.

* **Temetési költség mint bünyjel.** K. Béla nagyvárad iparos nagyon elbusulta magát. A gölya nyomában ott huhogott a halálmadar... Alig két hetes halott feküdt a teritőn; az ő kis gyermeke, akinek jöttkor nagyot dobbant az ő apai szíve. És az öröm nagy bánattá változott: meghalt, meghalt, meghalt... Egy kis sziverősítő után nézett, hát a komáját is meghívta, hogy a k ö z b e n rendezzék el a temetést. Mikor aztán a halottkém levele is

ott volt a zsebében, meglehetősen gőz meg a fejében, elindultak a nagyvásártérre komédiát nézni. Természetes, hogy a bánatot és szomorúságot az ital kikergette a gyászoló apa szívéből. Mielőtt a panorámához értek volna, egy Petrányi Gyula nevezetű békéscsabai kereskedő sátra előtt állottak meg és hogy, hogy hogy nem — két tárcza eltűnt. Káros megmotozta az iparost és egyuttal nemcsak az el tulajdonított két tárczát, de egy harmadikat is elvett tőle. A tárczában 3 frt 84 krajczár volt. Mikor kihallgatták K. Bélát, ezt felelte: — Büntessen meg tekintetes kapitány ur, de legyen szíves kiadni azt a pár forintot, mert különben nem tudom eltemetni azt a szegény kis porontyot.

* **Öngyilkos tanítójelölt.** Déváról írják, hogy az ottani tanítóképző intézet egy másodéves növendéke, háromszéki nagy-nyújtódi Finta Ernő föbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkos ifju még csak 18 éves volt és egyetlen gyermeke a megszorodott szülőknek. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy K. Samu tanár üldözései elől menekült a halálba. A tanárról — mint a tudósítás szól — általánosan tudva van, hogy nem a legkiméletebb növendékeivel szemben.

* **A „Herko Péter“** legutóbbi számából. Társadalmi és politikai viszhangok. Mit fog mondani a győzedelmes néppárt, ha kondoleálni megy Latkóczit? Felelet: Im egy lat kőz itt. Mit tesz a kath. vezéreszmékkal a szabadkőművesek páholya? Felelet: Páholya.

* **Katonatisztek ujságírók ellen.** Egy Madridból érkezett szűkszavu távirat ujságolja a következő esetet: Mintegy 300 katonatiszt behatolt a Globo című lap szerkesztőségébe és megsebesítette a főszerkesztőt és 2 munkatársat. Ezután a tiszték a Rezumén című lap nyomnájába mentek, hol szintén rendzavarásokat követtek el, melyekkel szemben a rendőrség tehetetlen volt. Csak midőn a katonai kormányzó közbelépett, sikerült a felizgatott népet megnyugtatni. A távirat a katonatisztek garázdalkodásának okáról egy szóval sem emlékezik meg.

* **Nézeteltérés.** Nem első eset, hogy a helybeli biharmegyei közkórházból olyan egyéneket kísérnek át a rendőrséghez, akiket a város főorvosa nem tart egészségeseknek és újból visszarendeli őket a további gyógykezelésre. Tegnap egy Sánta Ferencz nevű munkást állítottak a főorvosi hivatal elé, akinek trachoma szembaja van és akiről azt állította a kísérő irat, hogy már egészséges. A beteget a rendőrkapitányi hivatal visszakisértette a kórházba és — mint értesülünk — e tárgyban hivatalosan átír az intézet főorvosához, hogy szüntesse meg ezt a tarthatatlan állapotot.

* **Az ötforintosok sorsa.** Az egyforintosok bevonása után az ötforintosokra is rákerül a sor. Az osztrák pénzügyminisztert azonban több oldalról figyelmeztették, hogy az ötforintosokra a forgalomnak egyelőre nagy szüksége van. Legutóbb az alsó-ausztriai iparegylet intézett feliratot a kormányhoz, melyre Plener osztrák pénzügyminiszter annak kijelentésére hatalmazta fel az egylet elnökét, hogy a kormány elismeri az eddigi ötforintosoknak megfelelő értékjegyek szükségességét s ennek megfelelőleg az egész vnlutarendezés kerüsztilvitelénél számolni fog a forgalom eme követelményeivel. — E kérdés mikénti megoldása természetesen csak a magyar kormányval egyetértőleg eszközölhető. Azt hiszik, hogy miután az ötforintos jegyek a forgalomban tényleg nehezen volnának nélkülözhetőek, a magyar kormány is igyekezni fog e kérdésben megfelelő álláspontot elfoglalni.

* **A hegyi választmány ülése.** A nagyvárad szőlőbirtokosok hegyi választmánya f. hó 21-én délután 4 órakor a városháza tanátermében ülést tart, melynek tárgya lesz a f. hó 24-én megtartandó közgyűlés elé viendő ügyek véleménynyel való ellátása.

* **Végzetes ajándék.** Közölték, hogy Miklusevics Milos titei nagybirtokos kilencz éves fia lovaglás közben a lováról leesett s fejét teljesen összezúzta. A gyermek huszonnégy órai szenvedés után meghalt. Különös játéka a véletlennek, hogy a lovat, amely halálát okozta, legkedvesebb barátjától, Bács megye leggazdagabb föledesurának, Dunygyerszky nagybirtokosnak az unokájától kapta ajándékba. A szerencsétlenül járt kis fiu mindig első eminens volt az iskolában s temetésére kivonult az egész intézet. A lesújtott szülők iránt általános a részvét a városban. Még mindig nincs kiderítve, hogy a kocsis, aki az ajándékparipa gyeplőjét abban a végzetes pillanatban elbocsátotta, szándékosan, avagy véletlenül tette-e ezt.

* **Ablak szellőztető.** Pick Ede budapesti mű- és épület-lakatos ajánlatot tett a város tanácsának az általa feltalált, szabadalmazott ablakszellőztetők alkalmazására nézve. Ajánlattevő hivatkozik a fővárosra, a hol a tanács intézkedése folytán minden már meglévő s ujonnan épülő iskola és kórháznál az ő ablakszellőztetői vannak alkalmazva. Egy drb Pick-féle ablak-szellőztető az ablak színére hasonlóan mázolja, teljesen készen, az itteni pályaudvarig díjmentesen szállítja felszerelés nélkül 9 frt 50 kr; felszereléssel 10 frt 50 kr, nikkelezve 1 frttal több. A készülék Rimánóczy, Knapp, Rendes és Tarr György építészknél megtekinthető.

* **Uj téglagyár.** Mayer Viktor nagyváradi lakos az iránt folyamodott az elsőfoku iparhatósághoz, hogy engedjék meg neki a váradi szőlőhegyen egy téglagyár létesítése. A rendőrkapitányi hivatal mint iparhatóság ezen tárgyban a helyszíni szemlét folyó hó 28-án délelőtt 10 órára tűzte ki, melyre a szomszédos szőlőföldek tulajdonosai megidézte a szokásos figyelmeztetéssel.

* **Az emberi test nagysága.** Dr. Rabou, a párisi anatómus érdekes tanulmányt írt az emberi test nagyságáról. Azt a kérdést akarta tisztázni, hogy vajon az ember, keletkezése óta változott-e hosszúságában. Rabou több száz praehisztorikus esemléket vizsgált és mért meg és megállapította, hogy a diluviális és altuviális kor emberének közeposhossza 1.62 méter, a vízözön utáni emberé ugyan csak annyi. A középkorban 1.66 méterre növekszik ez a szám, jelenleg pedig 1.65 méter. A nő jelenleg 1.55 méter; így hát az ember 3 centimétert nőtt az ember keletkezése óta.

* **A berettyó-kőrösi vizszab. és ármentesítő társulat** közös pénztár, valamint az osztályok 1894. évi számadásai a társulati pénztárnok által elkészítettén, az felül vizsgáltatott. Ennél fogva az közszemlére lett kitéve s a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető s azokra észrevételeit megteheti.

* **Az országos vásár.** Az országos vásár forgalma általában kielégítőnek jelezhető. És amit különösen kell kiemelni, az, hogy az eső nem esett mint rendesen. Az igaz, hogy tegnap egy-egy hópehely le-leszállt a járókelőkre, de azért az idő megemberelte magát. A szarvasmarhavását leglátogatottabb volt és az árak részben e miatt, részben a takarmányhiány folytán estek. Különb holnapi számunkban részletes adatokat fogunk közölni a vásár közgazdasági eredményéről.

* **Párisi méhészek baja.** Az idej zord tél mérhetlen bajokat okozott a párisi méhészeknek. Egyre-másra hullottak el a méhek, mert részint a nagy hideg, részint a kellő táplálék hiánya miatt tömegesen pusztulnak. A bajba került méhészek úgy akartak ezen segíteni, hogy a rendőri tilalom ellenére a cukorfőzőgyárak közelében állították fel a méhkásokat, hogy a méhek könnyű szerrel hozzáférkőzhessenek a cukortáplálékhoz. — A méhészeknek ez a fogása azonban rendkívül sok kellemetlenséget idézett elő, mert a czu-

korgyárosok és azok munkásai folytonos életveszélyben voltak a máhek tömeges látogatása miatt. De egyébként is nagy aggodalom szállotta meg a gyárosokat, a kik támaszkodva arra a statisztikai kimutatásra, hogy egy méh évenként husz kilogramm cukrot fogyaszt el, elhatározták, hogy a méhet kiüldözik. Útasították a munkásaikat, hogy cukroslépeket állítsanak fel és a tömegesen ráragadt méheket pusztítsák el. A legérdekesebb a dologban az, hogy a rendőrség is érvényt akar szerezni a tiltó rendelkezésnek és karhatalommal pusztítja el a cukorgyárak közelében elhelyezett méhkásokat.

* **Uj dalkör.** Említettük, hogy a tenkeiek dalkört alakítottak. A felterjesztett alapszabályok tegnap érkeztek le a belügyminiszter jóváhagyásával az alispáni hivatalhoz.

* **APRÓ HIREK. Egy püspök kitüntetés.** Mint egy római távirat jelenti, a pápa e hó 18-án fogadni fogja Mihályi Viktor fogarasi püspököt. A fogadtatás a püspök kitüntetésével áll kapcsolatban, mely kitüntetésben Mihályi közelebről fog részesülni. — **Garibaldi-szobra.** Rómából írják, hogy a jövő héten teszik le az olasz király jelenlétében Garibaldi-szobrának alapkövét a mely alkalommal Crispi miniszterelnök mond ünnepi beszédet. — **Soltan** Borbély Eszter fiatal leány szerelmi bánatában felakasztotta magát. Holttestét a kórházba vitték. — **Szegeden** Ausländer Károly köztisztviselőben álló férfi az utcán hirtelen összerogyott és meghalt. Halálának oka szívszélhűdés volt.

— **Királyi kitüntetés.** A király Mészáros István, Poszadka község bírájának hű és buzgó szolgálatai elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Leégett templom.** Bústyaházán (Máramaros megye) a minap a görög katolikus templom leégett az összes berendezéssel együtt. Az egész templom fából volt. A vizsgálat kiderítette, hogy egy paraszt a reggeli mise után vigyázatlanul gyújtotta meg pipáját a templom közelében s ez okozta a szerencsétlenséget. — **Ipolyságon** Kangyela János vasuti munkás egy telegráf-oszlopról oly szerencsétlenül esett le, hogy a feje kettérepedt. — **Vigera-**

nóban Velence mellett két részeg katona a kaszányaóól az utcára lövöldözött s hét embert megsebesített. — **Miskolcson** néhány Amerikából hazakerült ember hamis dollárokkal csapja be azokat, a kik lépne mennek. Egy jómódu parasztgazdától 230 forintot esaltak ki ilyenformán. A rendőrség nyomozza őket, de mindeddig eredménytelenül. — **Tilos a dohányzás.** Vilmos császár, mint Berlinből írják, azt tapasztalta, hogy a tisztek és katonák szabályellenesen szalutálnak, ha a szájukban vagy a kezükben szivar van. Elrendelte tehát, hogy Berlin nagyobb utozáin, különösen az Unter den Linden-en, Friedrichstrasseben és a Thiergartenben a dohányzás a katonáknak tilos.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskőh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

TANÜGY.

A katolikus tanítók rendszabálya.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. népiskolák és a népiskolai tanítókra vonatkozólag egy kiküldött bizottság, amely Komlóssy Ferenc kanonok és esztergomi egyházmegyei főtanfelügyelő elnöklése alatt tartotta tanácskozásait, immár elkészítette a rendszabályt, amely most a hercegprimás által revideáltan, nyomtatásban is megjelent. A tervezett rendszabály eleget ohajt tenni a tanítók ama régi óhajtatásának, amely a tanítóválasztás rendszerének helyes alapon való megoldására s arra vonatkozik, hogy az új rendszabályzat által, az egyházi hatóságok gondozása folytán

minden kath. tanító szorgalmának és képesítésének megfelelő álláshoz jusson. Különösen is fogja érdekelni a tanítókat a javaslatnak az az eltérő intézkedése a régebbi szokásos eljárástól, hogy ezután az összes pályázók okmányait fölterjeltik a választás előtt az egyházi főhatósághoz s az fog a pályázók közül a választásra bocsátani három pályázót. Az iskolaszék eddigi teljesebb jogainak e korlátozását főképp vallás-erkölcsi, hazafiúi és tanképesítési szempontból vették be a javaslatba. Ujítás még a javaslatban az is, hogy a kántortanító-jelölteknek a pályázat előtt gyakorlati kántortanítói vizsgálatot kell tenniük az illetékes egyházi hatóság előtt. Az ilyen gyakorlati vizsgálatra pedig csupán azok bocsáthatók, akik mint segédkántortanítók három évi gyakorlatot tudnak bizonyítani. Még egy fölemlítésre méltó reform van a javaslatban: az, hogy oly községekben, ahol több rendes tanító van, a tanítók képviselőlet útján vesznek részt a hitközségi iskolaszékben: öt tanító egy-, 12 tanító két-, s ezen felül minden tíz rendes tanító után még egy képviselőt választanak a maguk státuszából az iskolaszékbe, három évről — három évre.

Irodalom és művészet.

— **A budapesti katolikus kör** a napokban tartotta meg harmadik felolvasását nagy és előkelő közönség jelenlétében. A felolvasó ezuttal Kőnig Gusztáv volt, a ki vallásos elmélkedésével általán elismerésre szerzett érdemeket. A felolvasás előtt és után egyházi művekből hangverseny volt, a melyben Noseda Tivadarné, Winterné Kovaltsik Berta és Antal működtek közre.

— **A »Herkó Páter«** című katolikus szellemű élelaponak folyó évi 11-ik száma a szokott dus és változatos tartalommal, s igen ügyes rajzokkal jelent meg. Igen érdekes a többi között a címkép, melyen a nyitrai választás van aposztrofálva. Az egyik oldalon gr. Zichy egy nagy és lelkes tömeghez beszél, s itt ez áll aláírva: Zichy agitátor izgat, lázít, fanatizál! S a másik oldalon Latkóczy beszél egyetlen, a csendőrök által odahurczolt tónak, s az aláírás ez: Latkóczy államtitkár ellenben nem, mert nincs kit! A kitünően szerkesztett élelapon megérdemli, hogy minél szélesebb körben elterjedjen.

A „Katolikus Tanügy“ a nevelés- és oktatásügy összes ágait felölelő kath. tanügyi közlöny legújabb 6-ik száma a következő tartalommal jelent meg: A tanítók sérelmei. Bobory János. — Módszertani utasítások. — Korszakok az ember szellemi nevelésében. Csizmár Mihály. — Tárca: A hazai kiseddőzés történetéből. — Irodalmi hírek. — Vegyesek. — Szerkesztői telefon. — A lapot dr. Komlóssy Ferenc kanonok, Esztergom egyházmegyei főtanfelügyelő szerkeszti. Előfizetési ára: egész évre 2 frt, fél évre 1 frt. (Erga sacra.) Kath. tanítók és a tanügyvel foglalkozók haszonnal olvashatják. Részünkről is melegen ajánljuk e széleskörű, pártolásra érdemes kath. tanügyi organumot.

Az „Iskola“ című, Bodnár Gáspár szerkesztése alatti egyetemes kath. tanügyi folyóiratból megjelent az idej 3. szám, melynek tartalma a következő: Mi a nemzeti nevelés? A tanító munkaköre és a társadalom. Az iparis-kola hatása a gyakorlati életre. A tanító tapintata. Katolikus pap a tanítóképzés szolgálatában. Az iskoláztatás Kinában. Mit kell tudnia a tanítónak a fatenyésztés elméleti és gyakorlati tanításáról? Gazdasági megfigyelések. Kérdések és feleletek. Lapszemle. Irodalom. Vegyesek. — A kitünően szerkesztett folyóiratot a legmelegebben ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Előfizetési ár: egész 2 frt, fél évre 1 frt, egy fizet ára 25 kr. Kiadja: Reizer János könyvkereskedése Szathmáron.

EGYLETEK.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya f. hó 19-én azaz kedden délután 3 órakor a hivatalos helyiségében (Nagyváradi főutca Barts-ház) gyűlést tart,

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár a folyó hó 24-én tartandó segélypénztári kiküldött gyűlését megelőzőleg vasárnap délután tartotta meg rendes havi igazgatósági ülését, melyben megállapította az évi bevételeit 11510 frt 52 kr., kiadásait 11393 frt 61 kr., mely előirányzat a jövő vasárnapi közgyűlésre elfogadás végett előterjesztve lesz.

Többi fontos ügyein kívül az igazgatóság elfogadta Biró Károly segélypénztári titkár könyvelő állásáról lemondását, mely körülménynél fogva ezen állás azonnal megüresedvén ennek betöltése rövid időn eszközöltetni fog.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüingst A. elbeszélése.

(15)

Fordította: **Bárcziházi Bárczy Margit.**

E szavakat Schönfeld kisasszony mondá, s anélkül hogy urnője feleletére várna, a kijárat felé indult. Hella követé, de előbb az öreg asszonyhoz fordult áldó szavakat rebegve fölötte.

A beszélgetés eredménye volt-e, avagy a véletlen szeszélye okozta, elég az hozzá, hogy Stetten hazafelé az uton Hella mellett haladt, ahelyett hogy mint rendesen, figyelmét az öreg hölgynek szentelte volna. Még soha sem szólt oly behatóan hozzá, tekintete soha még nem volt oly meleg, hangja oly gyöngéd mint most. Valódi szívből jövő érzés ömlött el egész lényén, mit komoly emberismeretének kincséből merített. Minden téren otthonos volt, mindent saját szemével látott, nem kíváncsiságtól, hanem azon nemes érzelmektől vezéreltetve, mely mindenütt javításra és jótékonyásra buzdította.

Hella magát s működési körét kimondhatatlanul kicsinynek találta ily világot mozgató és érneklő dolgokkal szemben.

— De nagyságos kisasszonyom — mondá egy alkalommal a professzor félreismerhetetlen bámulattal szemlélve a bájos arczoekát, hogy van az, hogy éles esze és a művészet s természet iránti érdeklődése daczára semmi fogalma sincs a kor követelményeiről, s azon kérdésekről, melyek az egész világot izgatják? Talán mint ujdivatú Csipkerózsika bűvös kastélyban aludt s életét át álmodva nem vevé észre, mi történik körülötte?

— Lehetséges. — hagyá helyben Hella mosolyogva. — Ugy-e kedvesem — fordult Schönfeldhez, — már egyszer elpanaszoltam bánatomat, hogy életem abban az ódon, magános házban kell elgyászolnom?

— S én ismétlem, amit már egyszer mondtam — kiáltá a felszólított, — hogy nagy előnynek tartom, ha az ember magát erős sánczok által a tömegetől elzárhatja. Persze ki nem ily körben született, s nem ily szerenssés körülmények között nevelkedett, — ezzel egy gunyos oldalpillantással illeté a polgári kísértőt, — az nem bir fogalommal arról, hogy ott mi illik, s mi nem. C'est impossible!

— Oh Istenem csak francziául ne! — nevetett Hella, kezét kicsiny rózsás fülelhez tartva. Ha az én kegyes pártfogónóm francziául beszél, akkor professor ur vége mindennek, akkor már nem lehet vele tréfálni.

A valódi világi könnyedségével terelé másra a professor a társalgást, s sikerült neki annyira lekötni a hölgyek figyelmét, hogy Schönfeld kisasszony kegyesebben kezdett róla gondolkozni.

Már sötét este volt, midőn a kirándulók a fogadóhoz érkeztek. Csillag csillag után jött föl örök fényes pompában a magányos Ropena völgy felett, s a hold kísérteties fényt szórva, uszott a jégmezők csucsain.

Még sokáig ült Hella a közös estebéd után kis verandáján, s gondolkozva tekintett ki a holdfényes éjszakába.

— Ideje volna lefeküdni, — inté a belépő matróna meggyújtva a gyertyákat.

Hella nem mozdult.

Egy éjjeli lepke csapongott a gyertya fölött, egyszer csak elérte a láng s megsemmisíté.

— Félek, hogy a szegény professzornak

nem lesz jobb sorsa, mint ezen pillének, — gunyolódék Schönfeld kisasszony. — Mint közelebb s közelebb merészkedik a világossághoz, mig nem késő lesz.

— Hogyérti ezt? — kérde a hercegnő anélkül, hogy meg fordulna.

— Nos ha fenséged nem is akarja észrevenni, azért a ki nem vak láthatja, hogy a tudós minden ellenkezése daczára azon ponton van, hogy szívét elveszítse. Ez mégis shocking, ahogy ő felsége az uralkodó hercegnő...

— Egy szót sem többet Schönfeld! — parancsolá szigoruan Hella. — Mit sem akarok többé hallani erről!

Az udvarhölgy annyira megijedt e rendkívül nyers hangtól, hogy a mondat végét lenyelte. A hercegnő továbbra is kinézett az ablakon, de ajka remegett, szeméire fátyol borult.

— Félek, — suttogá — hogy nem ő, de én vagyok a szerencsétlen pille, mely a lángnál elperzseli szárnyait!

— Schönfeld, — mondá kis szünet után félig megfordulva, — holnap utazunk. Megrendelheti a kocsit Tollbachba. Ott külön poétát fogadunk, s ugyanazon uton, melyen jöttünk, Schuderbach érintése nélkül Auronzóba utazunk.

— Tehát mégis Velenczébe fenséges hercegnő? — kérde Schönfeld kisasszony legpanaszosabb hangján.

— Igen.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

A zárt ülésben Szilágyi Dezső elnök kijelenti, hogy a házszabályok 171-ik §-a értelmében mindenekelőtt eldöntendő, vajjon van-e ok a zárt ülésre?

Polónyi Géza előadja, hogy azért kérték a zárt ülést, mert az elnök olyan módon gyakorolja hatalmát, mely nem egyeztethető össze a képviselői méltósággal. (Ugy van! a baloldalon; nagy zaj a kormánypárton.)

Berzeviczy alelnök elfoglalja az elnöki széket.

Polónyi folytatólag szemére veti az elnöknek, hogy nem egyenlő mértékkel mér az ellenzéknek és a saját pártjának.

Szilágyi Dezső kijelenti, hogy elnöki jogait a házszabályok értelmében és ama uagy felősség tudatában használta, mely az ő hivatalához köte van.

Polónyi a maga részéről elégnék tartja, hogy alkalma volt a zárt ülésben kifejezést adni kívánságának és kifogásainak az elnökkel szemben.

Várady Károly sértőnek találja, ha a ház bármely tagjáról fölteszik, hogy kifogások mögé buvik.

Ezzel a zárt ülés véget ért.

A rendes ülés folytatásában, miután a ház felállással elfogadja a mentelmi bizottság javaslatát Bartha Miklós és Holló Lajos képviselők kiadására nézve:

Elnök előterjeszti dr. Györfly Gyula mentelmi ügyét, melyhez Klobusiczky János adott be külön véleményét.

Gajáry Ödön hozzájárul a külön véleményhez és felfüggesztendőnek véli a Györfly Gyula mentelmi jogát.

Végül a ház 69 szóval 61 ellenében elfogadja a különvéleményt.

A Kabos Ferencz és Kun Miklós mentelmi ügyének letárgyalása után

Hortoványi interpellációja következik a nyitrai választás ügyében, mely így szól:

Sürgős interpelláció a belügyminiszter urhoz.

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a f. hó 20-án Nyitrán megtartandó képviselőválasztásra beérkező ellenzéki választókat megmoztonni akarják.

2. Miután az eljárás a választások történetében eddig ismeretlen volt s miután e zaklatás beleütközik a szabad választás jogába és a választás eredményének meghamisíthatására ve-

zethet —: hajlandó-e a belügyminiszter ur sürgősen intézkedni az iránt, hogy a választások ezen törvénytelen eljárástól megkíméltessenek s ott minden választó polgár részére a választási jog szabadsága biztosíttassék.

Elnök indítványozza, hogy ne tartson a ház a jövő hét elejéig ülést.

Lukács Gyula szükségesnek látja, hogy tartson a ház holnap is ülést, mert a nyitrai ügyekben beadott interpellációra a miniszter kilátásba helyezte, hogy még a választás előtt fog válaszolni. Azért tartson a ház ülést, hogy a Hortoványi interpellációjára legyen alkalma a miniszternek válaszolni.

Polónyi csatlakozik Lukács Gy. indítványához.

Horváth Gyula a nyitrai eseményekben a választási szabadság korlátozását látja. Pártolja Lukács indítványát.

Bánffy D. miniszterelnök azt hiszi, hogy még hiányzanak a belügyminiszternek a választásához szükséges adatok. Szerinte a választási elnök intézkedései ellen még a belügyminiszter sem tehet semmit. (Nagy zaj.) Végül megígéri, hogy a belügyminiszter holnap válaszolni fog.

Horánszky N. különöseknek találja a miniszterelnök nézeteit a választási elnök hatalmáról. A választás napjáig a választási elnök is csak magán ember, aki ha olyanokat cselekszik, mint a nyitrai, nagyon is rászolgál a belügyminiszteri korrekcióra.

Elnök erre kijelenti, hogy a ház holnap 12 órakor ülést tart, melynek egyedüli tárgya a miniszter válasza lesz.

Ivánka felszólal a ház munkarendje ellen. Nem helyeselheti, hogy olyan sok szünetet adjon magának a ház.

Bánffy kéri a házat fogadja el az elnök előterjesztését, mert a miniszterek egész existenciájukkal angazsálva lesznek a főrendiház ülésein. (Nagy derűtség.)

Az ülés 2 órakor véget ér.

Az olasz trónörökös házassága.

Budapest, márcz. 18. (Saját tudósítónk táv.)

Az aostai hercegnek Ilona orleansi hercegnővel tervbe vett eljegyzéséről az »Italie« megjegyzi, hogy ez nem érdekházasság, hanem tisztán a két fél rokonszenvén alapul.

Spanyol gyarmat-háboru.

Budapest, márcz. 18. (Saját tudósítónk táv.)

Spanyol tudósítónk szerint Mindanas szigetén ütközet volt, a felkelők és spanyolok között, mely ez utóbbiak győzelmével végződött. A felkelők 108 halottat veszítettek, ezek közt van a szultán és fia is. — A spanyolok vesztesége 2 tiszt és 15 közlegény.

Kossuth Ferencz utja.

Budapest, márcz. 18. (Saját tudósítónk táv.) A mint kitavasodik Kossuth Ferencz a dunántúli községeket szándékozik meglátogatni.

Angol-orosz tüntetés.

Budapest, márcz. 18 (Saját tudósítónk táv.)

Orosz tengerészeti körökben azt beszélnek, hogy az orosz középtengeri hajóraj egy angol hajóhaddal együttesen a tulzó japán követelések elszállítása végett a japán vizekre megy.

Közgazdaság.

Az országos filoxera-bizottság módosított szervezeti szabályai. A földmivelésügyi miniszter az 1883. évi XVII. t.-czikk 10. §-a alapján alakított országos filloxera-bizottság részére a következő új szervezeti szabályzatot állapította meg: »A bizottság tagjait határozatlan számban a földmivelésügyi miniszter nevezi ki. E bizottság feladata: a filloxera-ügyben tervezett és a bizottság elé terjesztett kormányintézkedések megbirálása és véleményadás mindazon idevágó kérdésekben, melyekben a miniszter a bizottság véleményét kikéri, valamint esetleg saját inicitatívájából ezen ügyre vonatkozólag teendő javaslatok és indítványok előterjesztése. Az országos bizottság — feladatának sikeresebb teljesíthetése végett — kebelében egy szűkebbkörű »állandó bizottság«-ot alakít. Ezen szűkebbkörű állandó bizottság tagjai: az országos

bizottság tagjai: az országos bizottság által választott öt tag; továbbá a földmivvelésügyi miniszter által kinevezett öt miniszteri tisztviselő és pedig a miniszterium illetékes főosztályának és ügyosztályának vezetői, a szőlészeti és borsászati főfelügyelő, az állami rovarvartani állomás főnöke, és a bizottság jegyzője. Az állandó bizottság feladata a filloxera-ügyben mint szaktanácsadó a kormány mellett működni; a fölmerülő és eléje terjesztendő esetekben a tennendők iránt nyilatkozni és mindazokra nézve, miket ez érdemben szükségesnek tart, a miniszternek előterjesztést és javaslatot tenni. Ezen Országos Filloxera-Bizottság tagjaivá a földmivvelésügyi miniszter a következőket nevezte ki: gr. Andrassy Sándort, br. Andreánszky Gábort, Atzél Pétert, gr. Bethlen Andrást, Bernát Bélát, Boda Vilmost, Boros Bénit, Cserhádi Sándort, Csígyó Pált, gr. Desseffy Aurélt, Dobokay

Lajost, Engelbrecht Károlyt, Elek Kálmánt, Emich Gusztávot, Fejér Miklóst, dr. Gaál Jenőt, Gaál Domokost, Hammersberg Jenőt, dr. Horváth Gézát, Koricsánszky Jánost, Máday Izidort, Molnár Istvánt (a budapesti kertészeti tanintézet igazgatóját), Nedeczky Jenőt, Skublics Gyulát, dr. Szabó Gyulát, Szabó Józsefet, Szalay Imrét, ifj. gr. Széchényi Imrét, Szederkényi Nándort, Szily Pongráczot, Vásárhelyi Bélát, gróf Zselénszky Róbertet.

Marhakiviteli tilalom. A Magyarországból származó szarvasmarháknak, juhoknak, kecskéknak és sertéseknek Salzburg tartományba való kivitelét a ragadós száj- és körömfajás behurcolásának veszélye miatt az ottani tartományi kormány megtiltotta s a jelzett állatoknak közvetlenül és kizárólag vasuton való átvitele van továbbra is megengedve.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 18-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	124.25
Magyar koronajáradék	— — — —	99.—
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	127.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	109.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — —	125.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	162.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	153.50
Oszták járadék papírban	— — — —	101.50
Oszták járadék ezüstben	— — — —	101.50
Oszták járadék aranyban	— — — —	125.—
Oszták korona járadék	— — — —	101.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — —	154.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — — —	1080.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	475.—
Oszták hitelintézet részvény	— — — —	404.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	— — — —	421.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	976.—
Német birodalmi márka	— — — —	60.30

Hirdetéseket

elvállal jutányos áron

0—18 (19)

„Tiszántúl“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Uj könyvkötészet.

A n. é. közönség kényelmére Ujváros részben, Nagy-Teleky-uteza 1. sz. a. (a községi iskola épületben) egy

fiók-könyvkötészetet

rendeztem be, hol mindennemű **könyvkötő** és **díszmunkák** csak úgy mint a főüzletben készíttetnek.

Tisztelettel

Főüzlet:
O l a s z i,
Fő-utca 801/30.
(65) 0—4

Fióközlet:
Ujváros,
Nagyteleki-utca 12.

Löwy Márton,
könyvkötő.

!!!Hol lehet olcsón és jól vásárolni!!!
!!!Tavaszi és nyári idényre!!!

FÁBRY TESTVÉREK divatáruháza, Nagyváradon.

Van szerencsénk igen tisztelt vevőink s a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a közelgő idényre

3000 pár uri, női és gyermek valódi karlsbadi cipők

személyesen tett előnyös vásárlásaink folytán, az eddigi árnál 15 százalékkal olcsóbban kaphatók, továbbá angol-, Pless- és Pichler-féle kalapok, fehér és színes divat ingek, gallérok, kékeltők, nyak-kendők, glacé-, svéd-, selyem- és czérna-kéztük, lábtük, zsebkendők, sétabotok és esőernyők, utazó bőröndök, továbbá csipkék, szallagok, himzések, derékfűzők, fekete és színes női és gyermek harisnyák, kötények, chiffon-, vászon- és bélés-árak, pamutok, selymek és czérnák, trico-, batist-, szövet-, satin- és creton-blouzok, fiú- és leány-gyermek szövet-, trico- és mosó-ruhák, női ingek, háló köntösök, alsószoknyák, fürdőöltönyök és köpenyek, szalmakalapok, fekete és színes selyem-, caschmir és mosó fejkendők, illatszerek és pipere-szappanok stb. stb. stb. nagy választékban.

400 darab legujabb napernyő

minden igénynek megfelelőleg 50 krtól 15 frtig.

Selyem, satin és flanel turista-ingek és övek.

Feltűnő olcsó árak.

Solid és pontos kiszolgálat.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK,
Nagyvárad, Olaszi, fő-utca.

(70) 5—2

Árukat választásul vidékre is (forduló postával) küldünk.
Meg nem felelőt becsereülünk.